GemeenteWesterveld

Gemeenteraad

Voorstel

Ruimte en Ontwikkeling

Procesvoorstel om versneld te komen tot Visie grootschalige zonne- en windenergie Westerveld 2030 - Besluitvorming College/besluitvorming Raad

Auteur

Beknopte samenvatting

Voor 2030 moet de gemeente Westerveld een vermogen van 28.000 MWh elektriciteit opwekken met grootschalige zonne- en/of windenergie op land / water. In 2025 moeten de benodigde vergunningen voor projecten voor de opwek van hernieuwbare elektriciteit zijn verleend.

Om dit jaar aanvragen voor initiatieven voor grootschalige zonne- en windenergie te toetsen en te beoordelen, wordt een versnelling voorgesteld voor de vastgestelde startnotitie energievisie. De titel energievisie dekt echter niet goed de lading, en daarom spreken we vanaf nu over de Visie grootschalige zonne- en windenergie Westerveld 2030.

De raad stelt de Visie grootschalige zonne- en windenergie Westerveld 2030 vast in Q4 van dit jaar.

De versnelling van de Visie grootschalige zonne- en windenergie Westerveld 2030 vindt plaats door middel van de volgende vijf kaders:

1) de opgave van 28.000 MWh voor 2030 wordt gerealiseerd met grootschalige zon-op-land / water;
2) realisatie van grootschalige zon-op-land / water vindt geconcentreerd plaats in de groene gebieden op basis van de kaart uit het adviesrapport Energietransitie in het Westerveldse landschap van Het Oversticht;
3) projectaanvragen voor grootschalige zon-op-land / water worden getoetst aan de hand van een afwegingskader (spelregels) voor proces- en projectverplichtingen van de initiatiefnemer. Het afwegingskader en de spelregels zijn geformuleerd op basis van bestaande documenten;
4) het afwegingskader en de spelregels zijn afgestemd door energiecoöperaties te raadplegen;
5) onderzoeksresultaten bieden duidelijkheid over de mogelijkheden van zon-op-land en/of één of twee windturbines in het zuidelijke gebied bij de A32.

Besluit

Besluitpunt 1

Akkoord gaan met het voorstel tot versnelling door het opstellen van de Visie grootschalige zonne- en windenergie Westerveld 2030 op basis van de volgende kaders:

1. de opgave van 28.000 MWh voor 2030 wordt gerealiseerd met grootschalige zon-op-land / water;
2. realisatie van grootschalige zon-op-land / water vindt geconcentreerd plaats in de groene gebieden op basis van de kaart uit het adviesrapport Energietransitie in het Westerveldse landschap van Het Oversticht;

3. projectaanvragen voor grootschalige zon-op-land / water worden getoetst aan de hand van een afwegingskader (spelregels) voor proces- en projectverplichtingen van de initiatiefnemer. Het afwegingskader en de spelregels zijn geformuleerd op basis van bestaande documenten;
4. het afwegingskader en de spelregels zijn afgestemd door energiecoöperaties te raadplegen;
5. onderzoeksresultaten bieden duidelijkheid over de mogelijkheden van zon-op-land en/of één of twee windturbines in het zuidelijke gebied bij de A32.

Motivering

Aanleiding en context

Voor 2030 moet de gemeente Westerveld een vermogen van 28.000 MWh elektriciteit opwekken met grootschalige zonne- en/of windenergie op land / water *. 47.000 MWh moet worden opgewekt met zon-op-dak. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten in 2025 de benodigde vergunningen voor projecten voor de opwek van hernieuwbare elektriciteit hebben verleend.
Op 29 november 2022 stelde de raad de Startnotitie Energievisie Westerveld vast om tot een Energievisie te komen. Op basis van deze visie worden projectaanvragen voor grootschalige zonne- en/of windenergie op land / water getoetst en beoordeeld. De titel Energievisie dekt echter niet goed de lading, en daarom spreken we vanaf nu over de Visie grootschalige zonne- en windenergie Westerveld 2030. De planning om tot de vaststelling van de Energievisie te komen, stond gepland voor Q2 2024. Het is de nadrukkelijke wens van college en raad om nog dit jaar aanvragen voor initiatieven voor grootschalige zonne- en windenergie op land / water in behandeling te nemen en te beoordelen op basis van vastgestelde spelregels met een afwegingskader voor proces- en projectverplichtingen van initiatiefnemers.
* Grootschalige zon-op-landprojecten (zonprojecten op water, bijvoorbeeld op een zandwinplas, behoren tot zon-op-landprojecten) zijn projecten met een vermogen groter van 15 kWp (ter vergelijk meer dan 43 zonnepanelen). Kleinschalige zon-op-landprojecten vallen onder het bestemmingsplan Kleinschalige hernieuwbare energie, waarbij wordt uitgegaan van kleine grondgebonden opstellingen van zonnepanelen tot maximaal 140 m^2 bij bedrijven en/of woningen. Grootschalige windprojecten zijn projecten met windturbines met een ashoogte vanaf 75 meter. Een bouwwerk voor het opwekken van elektrisch vermogen uit wind, met een ashoogte van niet meer dan 15 meter valt onder het bestemmingsplan Kleinschalige hernieuwbare energie. Op dit moment is een provinciale pilot in voorbereiding voor erfmolens met een hoogte van 25 meter.

Beoogd resultaat

Het resultaat is de Visie grootschalige zonne- en windenergie Westerveld met een looptijd tot 2030 om initiatieven voor grootschalige zonne- en windenergie op land / water te toetsen en te beoordelen op basis van vastgestelde spelregels en een afwegingskader voor proces- en projectverplichtingen van initiatiefnemers. Streven is dat de raad deze visie vaststelt in Q4 van dit jaar.
Vanaf 2024 wordt een visie ontwikkeld op weg naar 2050, omdat we dan voor een vervolgopgave staan om in 2050 een CO_2-reductie te hebben gerealiseerd van 95% ten opzichte van 1990 en geen aardgas meer gebruiken.
De versnelling van de Visie grootschalige zonne- en windenergie Westerveld 2030 vindt plaats door middel van de volgende vijf kaders:
1) de opgave van 28.000 MWh voor 2030 wordt gerealiseerd met grootschalige zon-op-land / water
Met grootschalige zon-op-dak voert vooral de provincie de regie. Projecten voor kleinschalige zonne- en windenergie komen in de visie tot 2050 aan de orde, onder meer om dorpen/bedrijven energieneutraal te maken;
2) realisatie van grootschalige zon-op-land / water vindt geconcentreerd plaats in de groene gebieden op basis van de kaart uit het adviesrapport Energietransitie in het Westerveldse landschap van Het Oversticht;
3) projectaanvragen voor grootschalige zon-op-land / water worden getoetst aan de hand van een afwegingskader (spelregels) voor proces- en projectverplichtingen van de initiatiefnemer. Het afwegingskader en de spelregels zijn geformuleerd op basis van bestaande documenten;

4) het afwegingskader en de spelregels zijn afgestemd door energiecoöperaties te raadplegen;
5) onderzoeksresultaten bieden duidelijkheid over de mogelijkheden van zon-op-land en/of één of twee windturbines in het zuidelijke gebied bij de A32.
Als het zuidelijke groene gebied bij de A32 niet geschikt blijkt, worden andere geschikte plekken gezocht en voorgesteld. Daarbij worden ook opties bekeken voor na 2030.

Argumentatie
1. realiseren van 28.000 MWh voor 2030 met grootschalige zon-op-land / water
De opgave van 28.000 MWh is relatief klein en kan worden gerealiseerd met bijvoorbeeld één groot zonneproject.
De focus voor de realisatie van de 28.000 MWh komt op zon-op-land / water te liggen, omdat de tijd die er nu nog is voor het verlenen van vergunningen voor windenergie voor 2025 te kort is.
NB: hiermee wordt afgeweken van de Startnotitie Energievisie Westerveld waarin staat dat ook windenergie een optie is om de opgave tot 2030 te realiseren.
2. focussen met de realisatie van 28.000 MWh door grootschalige zon-op-land / water geconcentreerd in de groene gebieden
De groene gebieden in het adviesrapport Energietransitie in het Westerveldse landschap van Het Oversticht zijn:

- de zandwinplas in het noorden van de gemeente Westerveld;
- het gebied in het zuiden van de gemeente Westerveld bij de A32, grenzend aan de gemeenten De Wolden en Meppel.

NB: versnelling t.o.v. de startnotitie vindt plaats door te focussen op de twee groene gebieden.
3. spelregels en afwegingskader voor proces- en projectverplichtingen van de initiatiefnemer van projecten grootschalige zon-op-land zijn geformuleerd op basis van bestaande documenten
NB: hiermee wordt afgeweken van de Startnotitie Energievisie Westerveld waarin staat dat spelregels en afwegingskaders worden ontwikkeld op basis van een uitgebreid participatieproces (zie 4).
4. spelregels en afwegingskader afstemmen door energiecoöperaties te raadplegen
Streven is om in april / mei een bijeenkomst te organiseren met in ieder geval vertegenwoordigers van de tien energiecoöperaties die nu samenwerken onder regie van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe en inwoners van de Veendijk. Doel van de bijeenkomst is om consensus te hebben over de spelregels en het afwegingskader in de Visie grootschalige zonne- en windenergie Westerveld 2030.
NB: hiermee wordt afgeweken van de Startnotitie Energievisie Westerveld waarin staat dat bij de ontwikkeling van spelregels en afwegingskaders een brede groep vertegenwoordigers uit de samenleving is betrokken in de vorm van een burgerplatform.
5. mogelijkheden van zon-op-land en/of één of twee windturbines in het zuidelijke gebied bij de A32
Het zuidelijke groene gebied, zoals is aangegeven op de kaart uit het adviesrapport Energietransitie in het Westerveldse landschap van Het Oversticht, biedt kansen voor grootschalige zon-op-land en windenergie. Ook de gemeenten Meppel en De Wolden zijn mogelijkheden aan het onderzoeken om windenergie te realiseren in de hoek bij de A32. Er zou daar dan een cluster met windturbines kunnen komen.
Enexis heeft de voorkeur voor windclusters boven meerdere kleine trajecten met één of enkele windmolens. In hun visie Duurzaam op land streeft Enexis naar een 50/50-verdeling tussen zon en wind, omdat het elektriciteitsnet dan gunstig wordt gebruikt. In het verzorgingsgebied van Enexis is een sterke focus op zonprojecten te zien. De verdeling is nu 80 zon en 20 wind. Een 50/50-verdeling heeft de grootste kans van slagen wanneer wordt toegewerkt naar het ontwikkelen van enkele grote windclusters op de huidige zoeklocaties (waaronder het zuidelijke groene gebied). Per windcluster kan Enexis ruimte op het net toezeggen voor het moment dat dit gewenst is.

Duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord werken
Energietransitie

Effect op het Minimabeleid
N.v.t.

Kanttekening en risico's

1. In de Startnotitie Energievisie Westerveld is gekozen voor een uitgebreid participatietraject in de vorm van een burgerplatform om tot spelregels en een afwegingskader te komen voor de toetsing van grootschalige zonne- en windenergie op land / water. In de Visie grootschalige zonne- en windenergie Westerveld 2030 wordt als kader gesteld dat spelregels en afwegingskader zijn geformuleerd op basis van bestaande documenten en dat voor de afstemming van de spelregels en afwegingskader energiecoöperaties zijn geraadpleegd. Hiermee vindt het participatieproces in afgeslankte vorm plaats met het risico dat spelregels en afwegingskader niet Westerveld-breed worden gedragen. Tijdens de ontwikkeling van de visie op weg naar 2050 is het belangrijk wel een uitgebreid participatieproces te doorlopen, ook omdat dan aan de slag moet worden gegaan met het energieneutraal maken van onder meer dorpen.
2. In de Visie grootschalige zonne- en windenergie Westerveld 2030 ligt de focus op de realisatie van 28.000 MWh door grootschalige zon-op-land / water geconcentreerd in de groene gebieden op de kaart uit het adviesrapport Energietransitie in het Westerveldse landschap van Het Oversticht. Het gaat namelijk om een relatief kleine opgave die in de groene gebieden kan worden gerealiseerd. Tijdens de ontwikkeling van de visie op weg naar 2050 kunnen de rode en oranje gebieden nader worden onderzocht op kansen voor klein- en grootschalige zon-op-land / water en windenergie.

Aanpak/uitvoering en communicatie
Participatie met energiecoöperaties en omwonenden groene gebieden.

Integrale advisering
Intern_en_extern

Duiding integrale advisering
Intern: ruimtelijke ordening, duurzaamheid, participatie

Evaluatie
Vanuit de RES vindt monitoring plaats. Resultaten worden gedeeld met colleges en gemeenteraden.

Kosten, baten, dekking
Conform Startnotitie Energievisie Westerveld.

Bijlagen

1. Adviesrapport Energietransitie in het Westerveldse landschap van Het Oversticht.pdf
2. Raadsvoorstel vaststellen startnotitie energievisie.1.pdf
3. Startnotitie energievisie Westerveld.docx